

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **D.L.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 31 maja 2023 r.,
zażalenia obrońcy skazanego na zarządzenie upoważnionego sędziego
Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 7 marca 2023 r., sygn. akt IV Ka 678/22,
o odmowie przyjęcia wniosku skazanego o sporządzenie uzasadnienia wyroku,
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

**uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazać do
dalszego prowadzenia Sądowi Okręgowemu w Krakowie**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 24 października 2022 r., sygn. akt IV Ka 678/22, utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie z dnia 1 marca 2022 r., sygn. akt II K 1398/21/P, którym D.L. został uznany za winnego czynu z art. 286 § 1 k.k. i art. 287 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i skazany na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Pismem z dnia 27 października 2022 r. (k. 187), w przewidzianym ustawowo terminie, skazany D.L. zwrócił się do Sądu Okręgowego o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Jego wniosek miał następującą treść: „Wnioskuje o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z 24.10.2022 r. i doręczenia mi, celem złożenia kasacji do Sądu Najwyższego. Wnoszę o pozytywne rozpatrzenie mojego wniosku.”

Drugim pismem z tego samego dnia (k. 188) skazany wniósł o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu „do sporządzenia kasacji”.

Skazany D.L. został wezwany do uzupełnienia braków formalnych obu pism: co do wniosku o uzasadnienie wyroku - do uzupełnienia jego braków formalnych poprzez dokładne wskazanie przedmiotowego zakresu wniosku, tj. jakich rozstrzygnięć lub punktów on dotyczy, czy też całości orzeczenia (k. 192, wezwanie doręczone w dniu 21 listopada 2022 r – k. 199); co do wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu poprzez załączenie dowodów wykazujących, że skazany nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny (k. 193, wezwanie doręczone w dniu 21 listopada 2022 r – k. 199).

W odpowiedzi na te wezwania skazany przedłożył jedynie oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (k. 194-197), jednakże nie uzupełnił braków formalnych wniosku o uzasadnienie wyroku.

Zarządzeniem z dnia 2 grudnia 2022 r. upoważniony sędzia Sądu Okręgowego w Krakowie wyznaczył skazanemu obrońcę z urzędu w osobie adw. M.S. do postępowania kasacyjnego (k. 198). W zarządzeniu wskazano, że obrońca został wyznaczony i zobowiązany do „zapoznania się z aktami” oraz „poinformowania na piśmie sądu, że nie stwierdza podstaw do wniesienia kasacji lub wniesienia kasacji”.

Jednocześnie zarządzeniem upoważnionego sędziego Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 2 grudnia 2022 r. (k. 200) odmówiono przyjęcia wniosku o uzasadnienie wyroku z uwagi na nieuzupełnienie jego braków formalnych.

Zażalenie na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku wniósł obrońca z urzędu skazanego (data wpływu zażalenia do Sądu Okręgowego – 21 grudnia 2022 r.). Po rozpoznaniu tego zażalenia Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 28 lutego 2023 r., sygn. akt III KZ 1/23, uchylił zaskarżone zarządzenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie z uwagi na zaistnienie tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 40 § 3 k.p.k.

W czasie rozpoznawania ww. zażalenia przez Sąd Najwyższy, obrońca skazanego złożył opinię o braku podstaw do wniesienia kasacji (k. 228-229) wskazując, że jedynym powodem przedłożenia opinii o takiej treści jest to, iż termin do wniesienia kasacji w tej sprawie nie został otwarty z powodu uznania nieskuteczności wniosku skazanego o sporządzenie na piśmie i doręczenie mu

wyroku wraz z jego pisemnym uzasadnieniem. Obrońca zastrzegł jednocześnie, że jego stanowisko co do braku podstaw do wniesienia kasacji może ulec zmianie, jeżeli dojdzie do uwzględnienia jego zażalenia na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku.

Po uchyleniu przez Sąd Najwyższy pierwotnego zarządzenia o odmowie przyjęcia wniosku o uzasadnienie wyroku, zarządzeniem innego upoważnionego sędziego Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 7 marca 2023 r., sygn. akt IV Ka 678/22, ponownie odmówiono przyjęcia wniosku skazanego o uzasadnienie wyroku.

Zażalenie na to zarządzenie wniósł obrońca skazanego. Zaskarżył je w całości i zarzucił „obrazę przepisów postępowania, a to art. 140 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez zaniechanie doręczenia wyznaczonemu obrońcy z urzędu w mojej osobie wezwania do uzupełnienia braków formalnych wniosku o uzasadnienie z dnia 15 listopada 2022 r., w sytuacji, w której skazany złożył wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu przed rozpoczęciem biegu tego terminu, co uniemożliwiło obrońcy w mojej osobie uzupełnienie braków formalnych złożonego wniosku i w dalszej konsekwencji skutkowało odmową przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku”. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie, dlatego też Sąd Najwyższy postanowił uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu do dalszego prowadzenia.

W pierwszej kolejności trzeba stwierdzić, że zażalenie zostało wniesione przez osobę uprawnioną. Chociaż obrońca – autor zażalenia został wyznaczony z urzędu do konkretnych czynności procesowych, to jednak nie ma wątpliwości, że wnosząc zażalenie podejmował czynności zmierzające do skutecznego wniesienia kasacji w tej sprawie.

Zażalenie jest zasadne w zakresie zarzutu naruszenia prawa do obrony (art. 6 k.p.k.). Decyzje podejmowane przez uprawnione organy Sądu Okręgowego w tej sprawie w tzw. postępowaniu „okołokasacyjnym” były od początku nieprawidłowe. Nie było podstaw do wzywania skazanego do uzupełnienia braków formalnych

złożonego przez niego w ustawowym terminie wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie wyroku z uzasadnieniem. W tej sprawie wyrok Sądu I instancji dotyczył jednego czynu skazanego D.L.. Z kolei wyrok Sądu Okręgowego zawierał jedno rozstrzygnięcie, które mogło być zaskarżone kasacją – było to rozstrzygnięcie o „utrzymaniu w mocy zaskarżonego wyroku” (autor wniosku zaznaczył, że zamierza wnieść kasację). Pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w tym wyroku (o zwolnieniu od kosztów sądowych oraz o zasądzeniu kosztów obrońcy z urzędu) nie mogły być samodzielnym przedmiotem kasacji, pomijając już nawet tę okoliczność, że w zakresie kosztów były to rozstrzygnięcia korzystne dla skazanego. W takiej sytuacji, wobec treści wniosku skazanego o uzasadnienie wyroku, nie powinno budzić wątpliwości, że domaga się on uzasadnienia rozstrzygnięcia o utrzymaniu w mocy wyroku Sądu I instancji. Przewidziana w art. 422 § 3 k.p.k. procedura uzupełnienia braków formalnych wniosku o uzasadnienie nie może być używana w tych sytuacjach, w których z treści pisma sporządzonego samodzielnie przez stronę procesową wynika jednoznacznie, co stanowi przedmiot wniosku i jaki jest jego zakres.

Wobec tego należało przyjąć wniosek skazanego o uzasadnienie wyroku jako złożony w terminie, a następnie obrońcy wyznaczonemu z urzędu doręczyć wyrok wraz z uzasadnieniem w celu oceny, czy zachodzą podstawy do wywiedzenia kasacji. Niezrozumiałym jest wydanie w dniu 2 grudnia 2022 r. zarządzenia przez upoważnionego Sędziego o wyznaczeniu skazanemu obrońcy z urzędu w celu wniesienia kasacji lub sporządzenia opinii o braku podstaw do jej wniesienia (k. 198), skoro wydanym tego samego dnia zarządzeniem odmówiono przyjęcia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku, która to decyzja zamykała skazanemu drogę do wniesienia kasacji (k. 200). Skoro tego samego dnia skazany złożył dwa wnioski: o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku i wyznaczenie obrońcy z urzędu, to miał prawo oczekiwać, że najpierw zostanie rozpoznany wniosek o wyznaczenie obrońcy (bo przecież po to wnioskował o jego wyznaczenie, żeby profesjonalista pomógł mu wnieść skutecznie kasację), a dopiero potem będą podejmowane dalsze czynności procesowe w postępowaniu „okołokasacyjnym” (w tej sprawie taką czynnością było wezwanie do uzupełnienia

braków formalnych wniosku skazanego o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego).

W kontekście wydania w dniu 2 grudnia 2022 r. zarządzenia o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie uzasadnienia i zamknięcia tym samym skazanemu drogi do wniesienia kasacji bezcelowe było podejmowanie w tej sprawie dalszych czynności przez upoważnione organy Sądu Okręgowego w Krakowie. Mianowicie, po przedłożeniu do akt sprawy opinii obrońcy o braku podstaw do wniesienia kasacji, zostało do skazanego wystosowane pismo z informacją o przedłożeniu tej opinii wraz z pouczeniem, że skazany może skorzystać z prawa ustanowienia obrońcy z wyboru do wniesienia kasacji, przy czym termin do jej wniesienia wynosi 30 dni od dnia doręczenia ww. pisma (k. 231). Pismo to zostało skazanemu doręczone w dniu 18 stycznia 2023 r. (k. 235). Tymczasem zarządzeniem z dnia 2 grudnia 2022 r. zamknięto przecież skazanemu drogę do wniesienia kasacji.

Powyższe uchybienia powodują, że także zarządzenie z dnia 7 marca 2023 r. wydane ponownie po uchyleniu poprzedniego zarządzenia z dnia 2 grudnia 2022 r. (głównie z powodu zaistnienia bezwzględnego powodu odwoławczego z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), stanowiące przedmiot rozpoznawanego obecnie przez Sąd Najwyższy zażalenia, jest nieprawidłowe. Z tego względu konieczne było jego uchylenie i przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia Sądowi Okręgowemu w Krakowie.

Wobec uchylenia zaskarżonego zarządzenia i przekazania sprawy do dalszego prowadzenia Sądowi Okręgowemu w Krakowie, przedwczesny okazał się wniosek obrońcy skazanego o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu „okołokasacyjnym”. Zgodnie z art. 626 § 1 k.p.k. o tym kto, w jakiej części i zakresie ponosi koszty procesu, rozstrzyga sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie.

Mając na uwadze powyższą argumentację, należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

(TM)

